

Nr 206.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående bidrag till Sveriges allmänna exportförening; given Stockholms slott den 7 april 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av protokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1916 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den omfattning och form, som i företedd förslagsstat för samma år angives, samt att i granskningen av föreningens räkenskaper och verksamhet deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år å *extra stat* för år 1917, utöver av Kungl. Maj:t ur handels- och sjöfartsfonden och manufakturförlagslånefonden för samma ändamål anvisade belopp, anvisa ytterligare ett belopp av 25,700 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera detsamma.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7
april 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten anförde
härefter:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har i punkten
32 under sjunde huvudtiteln beräknats ett belopp av 26,000 kronor såsom
bidrag till Sveriges allmänna exportförenings verksamhet under år 1916.

Sveriges allmänna exportförening, som alltsedan sin tillkomst år
1887 åtnjutit statsunderstöd, har i sådant avseende för vart och ett av
åren 1910, 1911, 1912 och 1913 tilldelats ett sammanlagt belopp av
35,100 kronor för föreningens verksamhet ävensom tillerkänts rätt till
ersättning för föreningens postavgifter med det belopp, vartill desamma
enligt postbok och kvitterade räkningar visades hava under året uppgått,
dock att nämnda ersättning icke fått överstiga för ett vart av åren 1910
och 1911 4,300 kronor samt för vardera av åren 1912 och 1913 5,500
kronor.

Statsunderstödet har under nämnda fyra år årligen utgått med 5,000 kronor ur handels- och sjöfartsfonden, med 13,300 kronor ur manufaktur-förlagslånefonden och med 16,800 kronor av utav riksdagen beviljade medel, varjämte ersättningen för postavgifter guldits ur sistnämnda fond.

Härefter har statsunderstödet till föreningen för åren 1914 och 1915 utgått med vissa reducerade belopp. Sålunda sänktes understödet, fränsett ersättningen för postavgifterna, vilken fortfarande utgick med 5,500 kronor, för år 1914 till 30,900 kronor och för år 1915 till 24,850 kronor. Denna anslagsminskning kom manufaktur-förlagslånefonden till godo, och riksstatsanslaget ävensom bidraget ur handels- och sjöfartsfonden bibehöllös vid oförändrade belopp av respektive 16,800 kronor och 5,000 kronor. Manufaktur-förlagslånefonden, ur vilken fortfarande gäldades ersättningen för postavgifterna, kom alltså att därutöver för nu ifrågavarande ändamål bidra med 9,100 kronor för år 1914 och 3,050 kronor för år 1915.

Den för år 1914 företagna sänkningen av anslagsbeloppet för- anlededes därav, att kostnaderna för utgivandet av föreningens tidskrift minskades till följd av att föreningen från och med år 1914 befriades från skyldigheten att offentliggöra konsulernas berättelser och rapporter m. m., vilken publikationsverksamhet övertagits av kommerskollegium och anknutits till den av kollegii avdelning för näringsstatistik utgivna periodiska skriften »Kommersiella Meddelanden». Kostnadsminskningen beräknades till 6,000 kronor. Då emellertid föreningen skulle få vid- kännas en höjning i sin lokalhyra med 1,800 kronor, vilket belopp ansågs böra täckas genom statsbidrag, bestämdes det belopp, varmed anslaget borde minskas, till 4,200 kronor eller skillnaden mellan ifråga- varande kostnadsminskning och hyresförhöjningen.

Beträffande den för år 1915 företagna anslagsminskningen tillåter jag mig erinra om följande.

Genom i ärendet förebragt utredning hade upplysning vunnits om det för statsmakterna ditintills obekanta förhållandet, att föreningens då- varande direktör och kamrerare, vilka båda numera avgått ur föreningens tjänst, under en följd av år åtnjutit betydande tillägg till sina i de årliga, av statsmakterna prövade statförlagen upptagna avlöningar, vad den förre angår, i form av 10 procents tantième å bruttoinkomsterna på de i föreningens tidskrift införda annonserna och, beträffande den senare, såsom ersättning för ombesörjande av annonsanskaffningen jämte till- hörande bokföring 25 procent av samma bruttoinkomster. Dessa av för- eningens medel till kamrerarens och direktörens förfogande utgivna till- skott hade för år 1913 uppgått till kronor 5,563: 74 för kamreraren och,

efter motsvarande beräkningsgrund, till kronor 2,225:49 för direktören samt skulle för år 1915, efter enahanda proportioner och om den i förslagsstaten för samma år för annonserna upptagna inkomstsumman, 23,000 kronor, lagts till grund, hava utgjort respektive 5,750 kronor och 2,300 kronor, eller tillhopa 8,050 kronor. Emellertid hade föreningens styrelse anmält, att den hade för avsikt att uppgöra förslag till omreglering av direktörens och kamrerarens löner. I samband härmed meddelade styrelsen vidare, att den beslutit anställa en särskild annonschef för ombesörjande av annonsanskaffningen mot en årsavlöning av 2,400 kronor. För att, bland annat, direktören och kamreraren icke på en gång skulle drabbas av en så betydande nedsättning i inkomsterna, som ett omedelbart indragande av hela annonsprovisionen skulle innebära, hade emellertid styrelsen tillika föreslagit, att provisionen, vilken, såsom ovan nämnts, förut utgått med tillhopa 35 procent å annonsinkomsternas bruttosumma, för år 1915 icke måtte helt borttagas, utan endast sänkas till hälften eller $17\frac{1}{2}$ procent å samma summa, i enlighet varmed styrelsen i respektive statförslag å utgiftssidan upptagit en post »Annonsprovision 4,025 kronor». Denna anordning vann dock icke Kungl. Maj:ts gillande, sedan vederbörande departementschef till statsrådsprotokollet framhållit, att fullständig rättelse i de anmärkta förhållandena omedelbart borde, i vad på statsmakterna ankomme, vidtagas genom minskning av statsbidraget med lika stort belopp som nyssnämnda post till annonsprovision eller med 4,025 kronor. Härjämte avräknades, i enlighet med vad kommerskollegium föreslagit, å statsanslaget dels ett belopp av 1,625 kronor, utgörande skillnaden mellan summan av direktörens och kamrerarens ur annonsinkomsterna härflytande lönetillägg, därest dessa skulle under år 1915 hava utgått med oförändrade belopp, 8,050 kronor, och summan av utgifterna för annonsanskaffningen enligt styrelsens ovannämnda förslag, 6,425 kronor, dels ock en i förslagsstaten för år 1915 nyttkommen inkomstpost »Prenumeration å Svensk Export», upptagen till 400 kronor. Minskningen i sin helhet utgjorde sålunda 6,050 kronor.

I skrivelse den 28 maj 1915 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel anförde riksdagen i fråga om Kungl. Maj:ts förslag om bidrag för samma år till Sveriges allmänna exportförening, vilket förslag av riksdagen bifölls, bland annat, att riksdagen icke velat underlåta att framhålla, hurusom det syntes kunna ifrågasättas, om åtgärden att låta hela minskningen av statsunderstödet tillgodokomma manufakturförslagslånefonden vore den lämpligaste, och om icke fasthellre åtminstone en del av denna minskning bort beräknas på riksstatsanslaget. Riksdagen ville dock ej motsätta sig Kungl. Maj:ts

förslag, men ansåg sig i allt fall böra uttala önskvärdheten av att vid framtida anslagsäskanden för ifrågavarande ändamål frågan om den lämpligaste uppdelningen av statsunderstödet på de båda fonderna och riksstatsanslaget toges under förnyat övervägande.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har nu Sveriges allmänna exportförenings styrelse, med överlämnande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1916 ävensom ett exemplar av häftet 8 för år 1915 av föreningens tidskrift »Svensk Export», innehållande, bland annat, styrelse- och revisionsberättelser för år 1914, hemställt, att Kungl. Maj:t tacktes för år 1916 bevilja föreningen dels för upprätthållande av dess byrå, tidskrift och bibliotek i Stockholm ett anslag av 34,850 kronor, dels ock, såsom ersättning för föreningens postavgifter under samma tid, ett ytterligare statsanslag av 6,000 kronor.

*Export-
föreningens
styrelse.*

På sätt av berörda inkomst- och utgiftsstat framgår, synes, såsom ock vid här nedan lämnad redogörelse för densamma kommer att visa sig, den omorganisation av föreningens byrå, vartill inrättandet av förenämnda annonschefsbefattning utgjorde en början, hava blivit genomförd.

Till stöd för föreliggande ansökning, som avser — utom en höjning för år 1916 av maximibeloppet av den sedvanliga årliga ersättningen för postavgifter med 500 kronor till 6,000 kronor — beviljande av ett med 10,000 kronor förhöjt statsanslag för samma år, har anförts följande:

Det hade visat sig, att exportföreningens arbete under år 1915 högst väsentligt tilltagit, framför allt på grund av att antalet förfrågningar från utlandet betydligt ökats och föreningens informationsverksamhet för övrigt tagits avsevärt mera i anspråk, vilket bland annat på ett belysande sätt framginge därav, att föreningens brevjournall dittills visat en ökning i inkommande skrivelser av ungefär 70 procent i jämförelse med samma tidpunkt föregående år, nämligen från 4,806 till 8,053 stycken.

På grund av att det i detta informationsarbete visat sig, att de från Ryssland inkommande förfrågningarna särskilt starkt ökats, liksom å andra sidan samtidigt intresset för den ryska marknaden hos svenska affärsmän betydligt tillväxt, hade exportföreningen ansett det vara av största vikt att i vår utrikeshandels intresse så mycket som möjligt utnyttja dessa omständigheter och hade för detta ändamål upprättat en särskild rysk avdelning, för vilken från och med den 1 oktober innevarande år en med ryska förhållanden förtrogen person engagerats.

Föreningen hade dessutom ansett sig böra från och med slutet av år 1915 bevilja ett understöd åt kamreraren Hugo Sundsten, vilken samma år uppnådde en ålder av 66 år, och vilken ej mindre än 28 år varit i föreningens tjänst.

Då det för övrigt torde vara givet, att efter världskrigets slut ännu större krav än hittills komme att ställas på Sveriges allmänna exportförening och dess verksamhet, hade föreningens styrelse, ledd av erfarenheterna under år 1915 och med tanke på den nu rådande situationen i världen, ansett sig böra i god tid

göra lämpliga förberedelser för höjandet av effektiviteten i föreningens verksamhet, vilka förberedelser vore ett av stegen till tillvaratagandet av de möjligheter, som nu och efter kriget kunde föreligga för Sveriges handel, industri och sjöfart.

Över berörda framställning har kommerskollegium den 15 december 1915 avgivit infordrat utlåtande, varmed tillika överlämnats en på föreningens föranstaltande uppgjord promemoria över vissa nytillkomna eller ökade utgiftsposter i föreningens statförslag för år 1916, vilken promemoria jag anhåller måtte få såsom bilaga fogas vid detta protokoll.

När jag nu går att granska det av föreningens styrelse framlagda inkomst- och utgiftsförslaget för innevarande år, tillåter jag mig att vid behandlingen av olika grupper av de i förslaget upptagna utgiftsposterna ur kommerskollegii förberörda utlåtande meddela vad kollegium anført beträffande ifrågavarande grupper av utgifter.

Den vid ansökningsen fogade förslagsstaten utvisar, att den betydande stegringen av föreningens anslagsbehov helt sammanfaller med den ökning i dess utgifter, som innefattas i tvenne nytillkomna poster, »Kostnader för den nyinrättade ryska avdelningen» samt »Understöd till föreningens avgångne kamrer». Innan jag övergår till en närmare granskning av nyssnämnda utgiftsposter, vill jag emellertid först något beröra de övriga skiljaktigheter, som 1916 års stat företer vid en jämförelse med den stat, som låg till grund för bestämmandet av statsanslaget för år 1915.

I sådant avseende hava vissa inkomstposter upptagits till förhöjda belopp, såsom »Årsavgifter (ledamotsavgifter) och bidrag» till 20,000 kronor, »Annonser i Svensk Export» till 30,000 kronor och »Prenumeration å Svensk Export» till 500 kronor mot respektive 16,300, 23,000 och 400 kronor för år 1915. Dessutom återfinnes slutligen en post »Ränteinkomster», upptagen till samma belopp som för år 1915 eller 2,000 kronor. Inkomsterna för år 1916 beräknas sålunda, fränsett det begärda statsunderstödet, uppgå till sammanlagt 52,500 kronor eller 10,800 kronor mera än för år 1915. Av det förstnämnda utav dessa båda senare belopp antagas icke mindre än 30,500 kronor härflyta ur tidskriftsverksamheten.

Å utgiftssidan hava, vad först beträffar *kostnaderna för föreningens tidskrift »Svensk Export»*, bland dessa upptagits några nya poster, nämligen »Provision till annonsagenter» å 2,500 kronor, »Hyra för tidskriftens lokaler» å 2,000 kronor samt »Papper till omslag och korsband, distribution och övriga kostnader» å 1,000 kronor. Av de kostnadsposter, som även återfinnas i 1915 års förslagsstat, hava

tryckningskostnaderna höjts med 500 kronor till 10,500 kronor, redaktionskostnaderna med 1,000 kronor till 6,000 kronor, vilken förhöjning uppkommer genom ökning av direktörens redaktörsarvode från 1,000 till 2,000 kronor, arvodet till annonschefen med 600 kronor till 3,000 kronor samt författararvoden med 900 kronor till 3,000 kronor. Samtliga dessa ändringar i utgiftsstaten för tidskriften innebära en utgiftsförhöjning av 8,500 kronor, medan summan av de beräknade utgifterna utgör 31,000 kronor mot godkända 22,500 kronor för år 1915.

Rörande de med de nya utgiftsposterna och övriga utgiftsökningar i tidskriftens stat sammanhängande omständigheter har kommerskollegium, under hänvisning till förenämnda promemoria, anfört följande:

Kommerskollegium.

»Vad då först beträffar den nya posten »Provision till annonsagenter» erfordras givetvis, vid sidan av den fast anställda annonschefen, även andra mera tillfälliga krafter för att annonsanskaffningen må bli i möjligaste mån effektiv. Det må vidare framhållas, att enligt promemorian provisionen är avsedd att utgå allenast till yrkesannonsagenter och icke, såsom tidigare skett, till en eller flera av föreningens tjänstemän. Kollegium har icke något att erinra mot det för ändamålet beräknade beloppet.

Under de senare åren har hyra för föreningens samtliga lokaler — sålunda även de för tidskriftens verksamhet avsedda — i de företedda årliga inkomst- och utgiftsstaterna upptagits till 5,000 kronor, vartill kommit ett belopp av 1,000 kronor för värme, ljus och städning i lokalerna. I årets stat hava emellertid uppförts dels bland utgifterna för föreningens byrå och bibliotek en post »Hyra, värme, ljus och städning för föreningens lokaler» å 5,200 kronor, dels ock för första gången, som sagt, bland kostnader för tidskriften en post »Hyra för tidskriftens lokaler» å 2,000 kronor. Enligt vad kollegium från föreningen inhämtat ingå i sistnämnda post dels hyra för två nyförhyrda rum dels ock det belopp å 800 kronor, varmed minskning skett i den förut till sammanlagt 6,000 kronor angivna kostnaden för hyra för föreningens samtliga lokaler samt för värme, ljus och städning därstädes, och skulle dessa 800 kronor utgöra det belopp, varmed tidskriften befunnits böra deltaga i kostnaderna för hyra för föreningens övriga lokaler samt för värme, ljus och städning såväl därstädes som i de särskilt för tidskriften avsedda rummen. Mot denna anordning liksom mot beräkningarna synes icke något vara att invända.

Den nytillkomna posten »Papper till omslag och korsband, distribution och övriga kostnader» torde vara att betrakta som huvudsakligen avsedd för mötande av oförutsedda eller andra utgifter, som ej närmare kunna specificeras. Beloppet, utgörande cirka $3\frac{1}{3}$ procent av summan utav de övriga utgifterna för tidskriften, synes vara lämpligt avpassat.

Samtliga de beräknade nya utgifterna för tidskriften äro av natur att kunna antagas återkomma efterföljande år.

Den ifrågasatta förhöjningen av direktörens redaktörsarvode har kollegium för sin del icke velat motsätta sig.

Övriga med tidskriften förbundna utgiftsposter hava icke föranlett något särskilt uttalande från kollegii sida.»

Under framhållande, att de beräknade kostnaderna för tidskriften för år 1916 med 8,500 kronor överstiga de av statsmakterna godkända kostnaderna för år 1915, yttrar kollegium i detta sammanhang vidare:

»Ehuruväl denna utgiftsförhöjning är synnerligen betydande, torde densamma kunna, förutom på grund av vad redan ovan anförts, från statsmakternas sida lämnas utan erinran, då de beräknade utgifterna, 31,000 kronor, skulle, åtminstone om respektive andel i postavgifter och i kostnaderna för vaktbetjäning m. m. icke toges i betraktande, nästan helt och hållet täckas av de beräknade inkomsterna av tidskriften, 30,500 kronor. Bristen, 500 kronor, bör därför enligt kollegii mening täckas genom statsunderstöd.»

Vad därefter angår kostnaderna för *föreningens byrå och bibliotek*, hava bland dessa tillkommit avlöningar till två nya befattningshavare, sekreteraren och kassörskan med respektive 3,000 kronor och 2,000 kronor. I stället har avlöningen till kamreraren med 5,000 kronor bortfallit, sedan dennes befattning numera indragits. Ytterligare tre nytillkomna utgiftsposter utgöras av »Kontorsinventarier» å 1,500 kronor, »Kostnader för avdelningen för soliditetsupplysningar» å 500 kronor och »Diverse omkostnader» å 1,650 kronor. Å andra sidan återfinnas icke i förevarande statförslag två i 1915 års förslagsstat upptagna utgiftsposter, avseende byrån och biblioteket, nämligen »Tillfälliga biträden, renskrivning m. m.» å 1,400 kronor samt »Diverse tryckalster» å 900 kronor. Åtskilliga föreningens byrå och bibliotek avseende poster hava i förevarande statförslag till beloppen ökats, nämligen avlöningarna till assistenten för handelsbiblioteket och soliditetsupplysningarna från 3,000 till 3,600 kronor, omkostnaderna för vaktbetjäning från 1,900 till 3,500 kronor, utgifterna för kontorsutensilier (skrivmaterialier) från 1,100 till 2,400 kronor, telegram- och telefonkostnader från 1,500 till 1,800 kronor samt postporto från 5,500 till 6,000 kronor. Däremot hava avlöningarna till tre korrespondenter minskats från 8,300 till 7,200 kronor, kostnaderna för hyra, värme, ljus och städning för föreningens lokaler — genom ovan omförmålda överflyttning av ett belopp av 800 kronor till tidskriftens utgiftsstat — från 6,000 till 5,200 kronor samt kostnaderna för biblioteket från 3,000 till 2,000 kronor. De för år 1916 beräknade utgifterna för byrån och biblioteket — fränsett de nytillkomna utgifterna för den nyinrättade ryska avdelningen och för understödet till den avgångne kamreraren — utgörande 52,350 kronor, komma på detta sätt att med 2,750 kronor överstiga enahanda utgifter för innevarande år, uppgående till 49,600 kronor.

Beträffande större delen av de sålunda framhållna skiljaktigheterna från 1915 års stat, i vad desamma utgöra nya poster eller eljest utgiftsökningar, lämnas i föreningens ovannämnda promemoria viss utredning.

Efter erinran härom anför kollegium i sitt förberörda utlåtande vidare:

Kommerskollegium.

»Någon komplettering av de i föreningens promemoria lämnade upplysningar rörande omkostnaderna för vaktbetjäning torde dock vara erforderlig. Enligt vad kollegium inhämtat, skulle av de härför beräknade 3,500 kronor utgå till förste vaktmästaren en avlöning för året av 1,800 kronor och till andre vaktmästaren sådan avlöning med 1,200 kronor samt återstoden huvudsakligen avses till ersättning åt en springgosse.

Kollegium finner sig kunna lämna denna liksom övriga i detta sammanhang avsedda utgiftsökningar utan erinran.

De nya utgiftsposterna äro med ett undantag av natur att kunna antagas återkomma efterföljande år. Detta undantag utgöres av posten »kontorsinventarier» å 1,500 kronor, som med hänsyn till den i föreningens promemoria lämnade utredning lär få anses vara av tillfällig natur.

Vid beräkandet av utgiftsökningen torde böra bortses från ökningen i postavgifterna med 500 kronor, som ju är avsedd att täckas genom motsvarande förhöjning av maximibeloppet utav den av statsmedel utgående ersättningen för samma avgifter, och icke med statsunderstödet i övrigt. Förstnämnda ökning belöper sig då till allenast 2,250 kronor. Denna ökning åstadkommes, bland annat, genom upptagande av den nya tillfälliga utgiftsposten »kontorsinventarier» å 1,500 kronor. Ökningen från innevarande år av de konstanta utgifterna inskränker sig sålunda i själva verket till 750 kronor.»

Sedan kollegium härefter framhållit, att de förutberörda utgifterna för år 1916 för föreningens byrå och bibliotek enligt förslaget uppginge till 52,350 kronor, fortsätter kollegium:

»Därför böra dock avräknas de till 6,000 kronor beräknade postavgifterna för året, för vilket ändamål särskild ersättning plägar utgå, vadan återstå 46,350 kronor. Av dessa äro, som ovan sagts, 1,500 kronor erforderliga för vissa tillfälliga behov, och lära icke under en tid framåt återkomma. Till mötande av dessa utgifter har föreningen, enligt staten, av egna medel att förfoga allenast över inkomsterna av årsavgifter och bidrag samt ränteinkomster till ett sammanlagt belopp av 22,000 kronor, då övriga inkomster, vilka ju härflyta av tidskriften, åtgå till bestridande av utgifterna för densamma. Sålunda uppstår här en brist å 24,350 kronor, som lär få täckas av statsmedel. Läggas till nyssnämnda belopp de 500 kronor, som utgjorde bristen i tidskriftens stat, skulle det erforderliga statsunderstödet uppgå till 24,850 kronor.»

Härefter återstår att redogöra för de nytillkomna utgiftsposterna, »Kostnader för den nyinrättade ryska avdelningen» och »Understöd till föreningens avgångne kamrer». Den förstnämnda utgiftsposten uppgår till 7,000 kronor, varmed dels avlönas en föreståndare med 4,200 kronor och en stenograf med 1,500 kronor, dels bestrides på avdelningen be-

löpande rese- med flera kostnader till sammanlagt belopp av 1,300 kronor. Understödet till föreningens avgångne kamrer upptages till 3,000 kronor.

*Kommers-
kollegium.*

I fråga om dessa utgiftsposter anför kommerskollegium följande.

»Vad därefter angår berörda nya utgifter, som förorsaka den av föreningen nu begärda anslagsökningen, nämligen kostnaderna för den s. k. ryska avdelningen och för understödet till kamreraren, vill kollegium, då nu sålunda ifrågasättes en betydande ökning av statsbidraget, till en början erinra, hurusom, i enlighet med förslag i ämnet av kollegium i underdånigt utlåtande den 2 december 1908 över föreningens ansökning om statsunderstöd för år 1909, vissa grunder blevo angivna för bestämmandet om och i vad mån föreningens under de skilda rubrikerna i förslagsstaten för år 1909 ökade utgifter skulle kunna anses böra föranleda till höjt statsbidrag. Dessa grunder kunna sammanfattas sålunda. Till följd av den i sammanhang med frågan om kollegii omorganisation då pågående utredningen rörande statens informationsverksamhet å det kommersiella området, finge understöd icke givas för ändamål, som i ett eller annat avseende kunde föregripa sagda utredning. Endast då utgiftsökningarna huvudsakligen voro betingade av föreningens verksamhet, sådan densamma redan vore ordnad, borde sålunda en höjning av statsbidraget ifrågakomma. Beträffande tillfälliga utgifter fick bidraget bliva beroende på omständigheterna. Dessa grunder hava sedermera tillämpats vid prövning av föreningens ansökningar om statsunderstöd, och någon ökning av statsbidraget har icke, sedan på sådant sätt en, så att säga, ordinarie stat fastställts för föreningen, ägt rum. Förslag till inrättande inom ett omorganiserat kommerskollegium av organ för statlig kommersiell information har numera framlagts i det betänkande, som under år 1913 gemensamt avgavs av kommerskollegiikommittén och departementalkommittén, men har ju frågan om kollegii omorganisation ännu icke vunnit sin lösning och därmed ej heller organiserandet av den statliga kommersiella informationen. Så länge emellertid ännu icke åtgärder i sådan riktning eller eljest lett till resultat — i annan mån än vad angår det ovan anmärkta utgivandet genom kollegii avdelning för näringsstatistik av publikationen »Kommersiella meddelanden», som ju ock, såsom ovan omförmälts, medfört en reduktion i föreningens statsanslag — så är det tydligen av vikt, att föreningen är satt i tillfälle att efter huvudsakligen samma grunder som hittills fullfölja sin verksamhet. Dock är det därvid givet, att avsevärdare höjningar av statsanslaget icke utan synnerligen vägande skäl böra ifrågakomma, liksom ock stor varsamhet därutinnan bör iakttagas.

Till stöd för inrättandet av den så kallade ryska avdelningen anför föreningen, att det visat sig, att de från Ryssland inkommande förfrågningarna särskilt starkt ökats, liksom å andra sidan samtidigt intresset för den ryska marknaden hos svenska affärsmän betydligt tillväxt. — — — — —

Det synes kollegium tydligt, att det här icke gäller någon utvidgning av föreningens verksamhet på det sätt, att därigenom någon ny verksamhetsart utövas av föreningen. Den av föreningen vidtagna åtgärden innefattar allenast, att föreningens alltsedan dess tillkomst utövade informationsverksamhet, i vad densamma avser Ryssland, nått en sådan av särskilt nuvarande förhållanden påkallad utveckling, att denna del måste avskiljas från den övriga verksamheten och anförtras åt en särskild befattningshavare, som då till sitt biträde har behov av en stenograf.

Det måste anses vara synnerligen välbetänt av föreningen att för ifrågavarande ändamål taga i anspråk en på hithörande område särskilt hemmastadd person. Inrättandet av den så kallade ryska avdelningen synes kollegium utgöra ett icke oviktigt led i de åtgärder, som avse främjandet av den svenska exporthandels och exportindustriens intressen av att med begagnandet av konjunkturerna inarbeta sig å främmande marknader samt utvidga och befästa sin ställning därstädes. Då kollegium sålunda anser synnerligen vägande skäl föreligga för bifall till föreningens framställning om bidrag till kostnaderna för ifrågavarande organisatoriska utvidgning, tvekar kollegium icke förorda, att vid statsbidragets bestämmande inräknas det av föreningen i sådant avseende begärda beloppet, 7,000 kronor, mot vars storlek kollegium icke har något att erinra. Denna utgift torde givetvis kunna antagas återkomma, åtminstone tillsvidare.

Även understödet åt föreningens avgångne kamrerare å 3,000 kronor anser sig kollegium, då föreningens styrelse funnit hans verksamhet i föreningens tjänst böra därmed honoreras, icke kunna underlåta att medräkna vid bestämmandet av statsanslaget för år 1916, ehuru måhända ett något — exempelvis till 2,400 kronor — minskat belopp kunde anses vara tillfyllest.»

I enlighet med vad kommerskollegium nu anfört i fråga om de olika utgiftsposterna skulle statsunderstödet till föreningen för år 1916 — frånsett ersättningen för postavgifterna — utgå med 500 kronor till tidskriften, 24,350 kronor till upprätthållande av byrån och biblioteket, 7,000 kronor till den s. k. ryska avdelningen samt 3,000 kronor till understöd åt den avgångne kamreraren eller tillhopa 34,850 kronor.

Sedan emellertid kommerskollegium i sitt förberörda utlåtande redogjort för sin ställning till de särskilda i förslaget intagna utgiftsposterna, förklarar sig kollegium vilja ifrågasätta, att visst avdrag göres å ifrågavarande belopp av 34,850 kronor. Kollegium erinrar därvid till en början, att vid bestämmandet av statsunderstödet för år 1915 fastslogs, att staten icke ville lämna bidrag till beredande av ersättning för lönetillskott, som direktören och kamreraren, statsmakterna ovetande, förut under en följd av år uppburit i form av tantième eller provision å annonsinkomsternas bruttosumma samt att såsom en följd härav statsunderstödet under angivna omständigheter för år 1915 nedsattes med 4,025 kronor, samt anför vidare:

*Kommers-
kollegium.*

»Emellertid återfinnes i föreningens balansräkning den 31 december 1914 bland tillgångarna en post »Förskott å annonsprovision för 1915» å 5,039 kronor 24 öre. Enligt vad kollegium under hand inhämtat från föreningen, ingå i detta belopp dels 4,823 kronor, som under tiden till 1914 års slut uppburits av kamreraren, dels ock 216 kronor 24 öre, som uppburits av en annonsagent. Då sålunda mera än det belopp, varför avdrag gjordes å 1915 års statsunderstöd, kommit befattningshavare inom föreningen tillgodo, synes kollegium följdriktigheten kräva, att å stats-

understödet för år 1916 avdrag göres för det överskjutande beloppet, 798 kronor eller i avrundat tal 800 kronor. I anslutning härtill skulle då statsanslaget för år 1916 — ersättningen för postavgifterna oberäknad — bestämmas till 34,050 kronor.

I detta samband må framhållas såsom önskvärt, att de utgifter, som böra vara av mera konstant natur, särskilt avlöningarna för respektive befattningar, mera stadigvarande bibehållas oförändrade vid de belopp, som vid statsunderstödet bestämmade denna gång må bli av statsmakterna godkända, så att höjningar framdeles ske endast med iakttagande av stor varsamhet och huvudsakligen då de påkallas av vederbörande befattningshavares billiga anspråk på löneökning enligt de grunder, som i sådant avseende för varje fall kunna befinnas skäliga.

Med hänsyn till vad därom anförts i föreningens promemoria har kollegium intet att erinra mot framställningen om ökning av ersättningen för postavgifter till högst 6,000 kronor.

På grund av ovanstående får kollegium hemställa, att Sveriges allmänna exportförening dels såsom bidrag till dess verksamhet i allmänhet under år 1916 tilldelas statsunderstöd å 34,050 kronor, dels ock tillerkännes rätt till ersättning av statsmedel för föreningens postavgifter under år 1916 med det belopp, vartill desamma enligt postbok och kvitterade räkningar visas hava under året uppgått, dock att nämnda ersättning icke må överstiga 6,000 kronor; allt under villkor att föreningen under år 1916 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den omfattning och form, som i den företedda förslagsstaten för samma år angives samt under villkor därjämte, att i granskningen av föreningens räkenskaper och verksamhet deltager en av Eders Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Rörande de medel, som böra komma till användning för beredande av understöd åt föreningen, håller kollegium före, att från manufakturförslagslånefonden samt handels- och sjöfartsfonden för ändamålet böra tagas, förutom ersättningen för postavgifterna, allenast samma belopp som för år 1915, samt att alltså för vad i övrigt erfordras andra statsmedel böra tagas i anspråk. Av det sammanlagda belopp, 8,050 kronor, som sålunda, fränsett ersättningen för postavgifterna, bör utgå från manufakturförslagslånefonden samt handels- och sjöfartsfonden, synes kollegium lämpligt, att fortfarande 5,000 kronor beräknas från förstnämnda fond och således från handels- och sjöfartsfonden 3,050 kronor. Ersättningen för postavgifter torde såsom hittills kunna i dess helhet anvisas från manufakturförslagslånefonden.»

Såsom jag tidigare nämnde hade riksdagen i skrivelse den 28 maj 1915 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel uttalat önskvärdheten av att vid framtida anslagsäskanden om bidrag till exportföreningens verksamhet frågan om den lämpligaste uppdelningen av statsunderstödet på de båda ovannämnda fonderna och riksstatsanslaget toges under förnyat övervägande. Då emellertid kommerskollegium i sitt förberörda utlåtande angående föreningens anhållan om statsunderstöd för år 1916 icke närmare yttrat sig beträffande den med riksdagens omförmälda uttalande avsedda frågan, anmodade jag kollegium att verkställa utredning i berörda avseende och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förnyat utlåtande i ärendet. På grund

härav har kommerskollegium i skrivelse den 31 mars 1916 anfört bland annat följande:

»De båda fondernas medel torde i regeln böra disponeras i näringsbefrämjande syfte dels för ändamål av mera tillfällig art, särskilt sådana för vilkas behöriga tillgodoseende tiden icke medgiver värdjan till riksdagens medverkan, dels ock för ändamål, som icke äro av natur att böra framläggas för riksdagen. Så beskaffade behov av olika slag förekomma i stor utsträckning. Manufakturförlagslånefondens inkomster hava under vissa av de senare åren tagits i anspråk i sin helhet eller till allra största delen. Enligt vad collegium under hand inhämtat från statskontoret synes visserligen för 1915 ett överskott av cirka 70,000 kronor komma att uppstå. Men detta lär bero därpå, att under nämnda år en del tillfälliga behov bortfallit. Vad angår handels- och sjöfartsfonden är det väl sant, att under de senare åren inkomsterna avsevärt överstigit utgifterna. Under år 1913 uppstod till och med ett mycket betydande överskott. Men även här måna vissa omständigheter att icke använda medlen till ändamål, som lämpligen kunna fyllas på annat sätt. Den vida övervägande delen av fondens årliga inkomster utgöres nämligen av fonden tillkommande andel av Trollhätte kanalverks nettobehållning för respektive år, vilken inkomst emellertid på grund av bestämmelse i nämnda brevet till vattenfallsstyrelsen den 30 december 1911 angående bestämmelser i anledning av den förändrade uppställningen av riksstaten m. m. kommer att, då kanalens ombyggnad under innevarande år antagligen bliver färdig, upphöra att inflyta. Å andra sidan hava utgifterna redan under vissa år betydligt överstigit de ordinarie inkomsterna, huvudsakligen bestående i intressemedel.

Kommerskollegium.

Den gjorda utredningen synes visserligen utvisa, att fondernas tillgångar för närvarande medgiva ett utnyttjande i större mån av desamma för täckande av det här ifrågavarande understödsbeloppet, särskilt som den utvägen givetvis står öppen, att de år, då inkomsterna icke förslå till bestridande av utgifterna, tillgripa kapitalet, till vilket överskotten lagts. Det torde emellertid få anses riktigast, att respektive års utgifter, såvitt möjligt, bäras av samma års inkomster.

Kollegium kan därför för sin del icke tillstyrka någon förskjutning i fördelningen därhän, att på fonderna lägges större anpart av understödsbeloppet ifråga, än som av collegium föreslagits.»

Om man bortser från de i exportföreningens förslagsstat upptagna nytillkomna utgiftsposterna för den ryska avdelningen, 7,000 kronor, och för understöd åt föreningens avgångne kamrerare, 3,000 kronor, ävensom ersättningen för postavgifterna, skulle enligt föreningens framställning i statsunderstöd till föreningen för innevarande år erfordras jämnt samma belopp, 24,850 kronor, som, dylik ersättning oräknad, för år 1915 utgick till föreningen, efter det Kungl. Maj:t, såsom jag förut omnämnt, rätt avsevärt nedsatt det då begärda anslagsbeloppet.

Departementschefen.

De utgifter, till vilkas täckning ifrågavarande belopp av 24,850 kronor skulle, förutom beräknliga inkomster, tagas i anspråk, överstiga visserligen med 10,750 kronor motsvarande för föregående år god-

kända utgifter, men mot denna utgiftsökning svarar å andra sidan en förhöjning av de utav föreningens verksamhet härflytande inkomsterna med ungefär samma belopp, och jag har icke något att erinra mot de i denna del av förslagsstaten upptagna, jämväl av kommerskollegium utan anmärkning lämnade utgiftsposterna.

I fråga om beräkning av statsunderstöd till bestridande av kostnaderna för den av föreningen nyinrättade ryska avdelningen anhåller jag få yttra följande.

Som bekant har bland de svenska affärsmännen först på de senare åren intresset för den stora och köpstarka ryska marknaden börjat mera allmänt framträda för att med den omläggning av den svenska exporthandeln, som under nu rådande förhållanden visat sig erforderlig, avsevärt stegras. Då det emellertid lärers hava visat sig, att de svenska köpmän, som velat begagna sig av avsättningsmöjligheterna på Ryssland, ofta saknat den kännedom om de kommersiella förhållandena därstädes, som är en nödvändig förutsättning för etablerandet av affärer på detta land, har härav blivit en naturlig följd, att i samma mån som intresset för affärer på Ryssland tilltagit svenska köpmän i växande antal sett sig nödsakade att anlita exportföreningen för att genom dess förmedling erhålla nödiga upplysningar och knyta lämpliga förbindelser. Även den ryska marknaden har i anledning av kriget sökt sig nya vägar, därvid Sverige redan på grund av sitt läge kommit i betraktande, och hava till följd härav även köpmännen i Ryssland fått ett mer än förut framträdande behov av att snabbt och på ett tillförlitligt sätt erhålla upplysningar rörande Sveriges industri- och handelsförhållanden. Under sådana omständigheter och då det gäller att såväl med utnyttjande av nu rådande konjunkturer stärka och utveckla handelsförbindelserna mellan de båda länderna som för framtiden ytterligare befrämja ifrågavarande handelsintressen, torde lätteligen inses, vilken stor betydelse en välorganiserad informationsverksamhet rörande Sveriges och Rysslands affärsförhållanden måste äga.

Det synes mig därför hava varit ett lyckligt grepp, då exportföreningen genom förstärkning av sina arbetskrafter inrättat en särskild rysk avdelning samt anställt vid densamma en med ryska förhållanden förtrogen person. Att så skett, torde vara fördelaktigt icke blott med avseende å den omfattning den svensk-ryska informationsverksamheten tagit utan även på grund av att därigenom vinnes en med hänsyn till de säregna ryska förhållandena önskvärd specialisering av ifrågavarande del av föreningens verksamhet. Också kan enligt vad som meddelats mig

från exportföreningen den ryska avdelningen redan uppvisa lyckliga resultat av sin verksamhet. I likhet med kommerskollegium anser jag vidare exportföreningens ifrågavarande åtgärd vara av sådan art, att enligt de av statsmakterna tidigare godkända grunderna för meddelande av statsunderstöd åt föreningen något hinder att för ändamålet bevilja föreningen dylikt understöd icke föreligger. Då härtill kommer, att, enligt vad jag inhämtat, bland de svenska näringsidkare, som föreningens på de ryska affärsförhållandena inriktade informationsverksamhet kommit till godo, den mindre handeln och industrien varit särskilt starkt företrädde, finner jag välgrundade skäl föreligga att vid bestämmandet av statsunderstöd åt föreningen för innevarande år däri inräkna hela det för den ryska avdelningen avsedda kostnadsbeloppet.

Vad härefter beträffar den för understöd till föreningens avgångne kamrerare upptagna utgiftsposten å 3,000 kronor torde, då statsmakterna tidigare icke varit villiga att bereda honom lönetillskott utöver den av honom åtnjutna årslönen av 5,000 kronor, vid beräkning av statsbidrag till bestridande av honom beviljat understöd endast sistnämnda belopp böra läggas till grund. Om man vidare antager, att här varit fråga om en statstjänst och därjämte utgår från, att ifrågavarande hos föreningen förut anställde tjänsteman, som är född år 1850, vid sin avgång uppnått den för pensionering av statstjänare i allmänhet föreskrivna levnadsåldern, skulle, med hänsyn till, att han endast 28 år varit i föreningens tjänst, pension till honom utgått med $\frac{4}{5}$ av pensionsbeloppet, som i detta fall fått anses lika med $\frac{2}{3}$ av lönen, eller alltså med omkring 2,700 kronor. Också synes mig statsbidraget till understöd åt den avgångne kamreraren ej böra utgå med högre belopp än sistnämnda summa, vadan här en minskning å 300 kronor i det begärda statsanslaget bör äga rum.

Kommerskollegium har föreslagit ytterligare en minskning i statsunderstödet på den grund, att föreningens förutvarande kamrerare såsom förskott å annonsprovision för 1915 uppburit ett belopp, som med 798 kronor översteg den summa, varmed vid bestämmandet av 1915 års statsunderstöd avdrag gjordes för då beräknad annonsprovision åt tjänstemän hos föreningen. Även jag finner berättigat, att med hänsyn härtill den begärda anslagssumman ytterligare minskas med ett till 800 kronor avrundat belopp.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit skulle, förutom ersättningen för postavgifterna, statsunderstödet till föreningen för innevarande år utgå med ett till 33,750 kronor förhöjt belopp.

Mot den begärda höjningen av ersättningen för postavgifter till högst 6,000 kronor har jag icke något att erinra.

Vad kommerskollegium anført rörande fördelningen av utgiften för statsunderstödet mellan fonder och riksstat synes mig ådagalägga angelägenheten därav, att från manufakturförlagslånefonden samt handels- och sjöfartsfonden — fränsett ersättningen till postavgifterna — ej tagas högre belopp än för år 1915. Ersättningen till postavgifterna synes emellertid såsom förut böra i sin helhet utgå ur manufakturförlagslånefonden. Då sålunda enligt min mening för ifrågavarande ändamål bidrag skulle komma att lämnas dels ur sistnämnda fond med, förutom ersättningen för postavgifterna, 3,050 kronor och dels ur handels- och sjöfartsfonden med 5,000 kronor, skulle såsom anslag å riksstaten erfordras ett belopp av 25,700 kronor.

På grund av vad jag sålunda anført, och då jag jämväl biträder vad kommerskollegium i avseende å villkoren för statsunderstödet åtnjutande föreslagit, får jag alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes

dels, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1916 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den omfattning och form, som i företedd förslagsstat för samma år anges, samt att i granskningen av föreningens räkenskaper och verksamhet deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år tilldela föreningen ett statsunderstöd av 8,050 kronor ävensom tillerkänna föreningen rätt att erhålla ersättning för föreningens postavgifter under samma år med det belopp, vartill desamma enligt postbok och kvitterade räkningar visas hava under året uppgått, dock att nämnda ersättning icke må överstiga ett belopp av 6,000 kronor;

dels anbefalla statskontoret att till föreningens styrelse utbetala omförmälda statsbidrag 8,050 kronor med 5,000 kronor ur handels- och sjöfartsfonden och 3,050 kronor ur manufakturförlagslånefonden, ävensom ersättning för föreningens postavgifter under innevarande år med högst 6,000 kronor ur sistnämnda fond;

dels och föreslå riksdagen att under enahanda villkor, som nyss av mig angivits, såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år å *extra stat* för år 1917 utöver förut omförmälda belopp anvisa ytterligare ett belopp av 25,700 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera detsamma.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Georg Sjöcrona.

*Bilaga.***P. M.****rörande Sveriges allmänna exportförenings förslag till inkomst-
och utgiftsstat för år 1916.**

I anledning av muntligt samtal mellan kommerserådet m. m. Carl Malmén och direktörsassistenten E. Nylander lämnas här nedan närmare detaljer om följande poster i föreningens förslag till utgiftsstat 1916:

1) Verkställande direktörens redaktörsarvode.

Med hänsyn till att förutvarande verkställande direktören i sin egenskap av huvudredaktör och ansvarig utgivare för tidskriften »Svensk Export» å denna haft en annonsprovision uppgående i genomsnitt till under de sista 5 åren cirka 2,500 kronor, varigenom den totala lönen utgjort omkring 13,500 kronor, har styrelsen ansett det väl befogat att höja redaktörsarvodet, som förut endast uppgått till 1,000 kronor till 2,000 kronor, varigenom totallönen för verkställande direktören numera kommer att utgå med 12,000 kronor i stället för förut 13,500 kronor. Detta har ansetts så mycket mera nödvändigt som efter föreningens omorganisation även andra publicistiska uppdrag komma att falla på direktören, vilket gör, att hans tid inom denna avdelning av föreningens verksamhet numera tagits mycket mer i anspråk än förut.

2) Höjda löner åt vaktmästare och springpojke.

Föreningens förste vaktmästare, som allt sedan juli 1887 varit i föreningens tjänst och där nedlagt ett synnerligen samvetsgrant och plikttroget arbete, har ända tills för några år sedan endast haft en lön på omkring 60 kronor i månaden, vilken sedermera höjts, så att den nu uppgår till omkring 108 kronor. Med hänsyn härtill samt nu rådande dyrtid har styrelsen ansett sig böra höja hans lön och detta framför allt även av det motivet, att tillfälle till extra inkomst för vaktmästare nu betydligt minskats, när tjänstgöringstiden å föreningens byrå i och med omorganisationen utsträckts från 9—5 i stället mot förut från 10—4. Förste vaktmästaren måste dessutom vid expediering av »Svensk Export» oftast taga övertid i anspråk och är för övrigt bunden på sin plats hela kontorstiden med undantag av en timma frukostrast. Detsamma gäller andre vaktmästaren, som nu i närmare åtta år varit i föreningens tjänst, och vars lön därför av styrelsen föreslagits till höjning. Springpojke har först under innevarande år anställts, och måste därför även i staten för nästa år upptagas, när det visat sig nödvändigt att på grund av föreningens ökade verksamhet hava en särskild person för ärenden och dylikt.

3) Utvidgning av föreningens lokaler.

I och med föreningens utvidgade verksamhet och den stora ökning av besökande visade det sig redan i början av år 1915 önskvärt att få ännu ett par rum, en sak som sedermera blivit helt nödvändig, när föreningens ryska avdelning skulle

öppnas. Då tillfälle till att erhålla ett par rum yppade sig, använde sig föreningen också härav, varvid samtidigt byrån förändrades så, att tidskriftens skötsel förlades till de nya rummen. Härigenom uppnåddes den stora fördelen, att den ryska avdelningen, som ju är synnerligen starkt anlitad av besökande, kom i direkt anslutning till föreningens informationsavdelning och korrespondensrum, så att hela denna föreningens verksamhet på detta sätt blev koncentrerad till i en följd liggande rum, under det att samtidigt redaktionssekreteraren och den nye annonschefen fingo sina rum intill varandra.

4) *Kontorsinventarier.*

Då en del inventarier, speciellt ett par skrivmaskiner, visat sig mycket föråldrade, och sådana nödvändigt måste anskaffas, har styrelsen sett sig nödsakad att även upptaga denna post i sin stat, ty den massa brev, som utgå från exportföreningen, särskilt på utlandet, måste naturligtvis vara på ett tillfredsställande sätt utskrivna. Då för övrigt exportföreningen i stor utsträckning måste anlita cirkulärskrivelser vid viktigare frågors meddelande till svenska köpmän och industriverk är meningen, att för detta ändamål till nästa år inköpa en sättmaskin, som för föreningen måste anses av behovet absolut påkallat och därför även inberäknats i posten kontorsinventarier.

5) *Kontorsutensilier.*

En självklar följd av föreningens ökade korrespondens och i övrigt stegrade verksamhet har blivit, att utgifterna för kontorsutensilier även ökats. Då för nästa år omkostnaderna för samma beräknats till 2,400 kronor är detta mycket lågt tilltaget, vilket av annat framgår därav, att det i föreningens räkenskaper visar sig, att utgifterna för kontorsutensilier per den 30 november 1915 sedan den 1 januari innevarande år uppgå till 3,480 kronor 10 öre.

6) *Postporto.*

Som av förslaget till budget för nästa år framgår, har exportföreningen ansett sig böra begära ökning av postportoanslaget med 500 kronor. Skälet härtill är givetvis den ökade korrespondensen, som visar, att föreningens portoutgifter under de tre första kvartalen år 1915 uppgå till 4,089 kronor 53 öre i jämförelse med 3,330 kronor 87 öre samma tid förlidet år. Då exempelvis portoutlägget under tredje kvartalet 1915 uppgår till 1,556 kronor 40 öre har styrelsen ansett sig böra räkna med minst 6,000 kronor i portoutlägg, framför allt som föreningens korrespondens antagligen ytterligare kommer att ökas under nästa år.

7) *Kostnader för avdelning för soliditetsupplysningar.*

Föreningens soliditetsupplysningsavdelning lämnar som bekant soliditetsupplysningar till ungefär självkostnadspris i jämförelse med de pris, som noteras av föreningens inhemska och utländska korrespondenter, d. v. s. soliditetsupplysningsbyråerna. Föreningen måste emellertid för att kunna på ett snabbt sätt bedriva sin allmänna informationsverksamhet även hava till hands större referensböcker, exempelvis »R. G. Dun & Cos Referencebook» och »Seyd & Cos London Commercial List» m. fl., vilka sålunda måste debiteras soliditetsupplysningsavdelningen utan att kunna tillföra densamma några inkomster, men väl föreningens informationsverksamhet i övrigt goda tjänster.

8) *Diverse omkostnader.*

Denna post innehåller sådana utgifter, som på grund av sin natur och med hänsyn till bokföringen ej kunna i varje enskilt fall specificeras, exempelvis extra skrivhjälp, när sådan behöves, extra budskickning och bärarehjälp, inkasseringar, annonser i andra tidningar, tidningsurklipp m. m. Till belysande av denna post, som i förslaget för nästa år upptagits till 1,650 kronor kan framhållas, att diverse omkostnader under innevarande år till den 30 november uppgå till 2,088 kronor 19 öre.

9) *Understöd åt föreningens avgångne kamrerare.*

Som i styrelsens underdåniga framställning om statsunderstöd för nästa år omnämnes har föreningen ansett sig böra lämna ett understöd av 3,000 kronor åt sin i juli 1915 avgångne kamrerare, Hugo Sundstén, vilken detta år uppnår en ålder av 66 år, och vilken ej mindre än 28 år varit i föreningens tjänst.

Då föreningens stat måste uppgöras för varje år, och densamma sålunda ej en gång för alla kan fastställas, har föreningen även måst såsom särskild post i sin budget för nästa år upptaga nämnda understöd.

Föreningen har för övrigt efter bästa förmåga sökt att göra inbesparingar, då så kunnat ske, och har helt omlagt sin bokföring efter fullt moderna metoder, så att numera härigenom varje post klart belyses.

All provision å annonser till föreningens tjänstemän är numera helt borttagen, vadan endast provision utgår till de yrkesannonsagenter, som för föreningens räkning upptaga annonser till tidskriften »Svensk Export».

Stockholm den 15 december 1915.

Sveriges Allmänna Exportförening.

H. L. F. LAGERCRANTZ.

Erik Nylander.